

[Présentation: Notre contribution à un bilan de la Révolution et de la Contre-Révolution]

OL.TU.12 RUSYA'DA KARŞI-DEVİRİM VE KAPİTALİZMİN GELİŞMESİ

Devrimin ve Karşı-Devrimin Bilânçosuna Bir Katkı...

SUNUŞ

Çalışmalarımızın Durumu :

Tarihteki komünist bölüngülerin bütünlüğünün bir devamı olarak grubumuz, temel görev olarak devrim ve karşı-devrim arasındaki çelişkinin en gelişmiş ifadelerinin bir bilânçosunu çıkarma çalışması üzerinde yoğunlaştı.

Bu anlamda uzun yıllardan beri sürdürdüğümüz tartışmalarda bir yönelim ölçütü olarak, bütün dikkatimizi 1917-1923 dönemi (uluslararası ölçüde devrimin ve karşı-devrimin en yüksek ifadelerine ulaştıkları bir dönem, sonuçta karşı-devrimin kendini kabul ettirdiği bir dönem) üzerinde toplamamız gerektiğini saptadık. Komünist programın bütün büyük sorunları en yüksek kesinlemelerini, en güçlü açıklıklarını ve şiddetli doğrulanmalarını hayatî öneme sahip bu yıllarda buldular : bizzat karşı-devrim komünist öngörüyü yeniden doğrulama olanağını sağlar ve önceki devrimci dalgalar boyunca yalnızca kaba bir taslak durumunda görünmüş olan bu öngörünün asıl görünümünü aydınlığa çıkartmak ve daha iyi anlamak için yeni malzemeler sağlar.

Dergimizin bu sayısında ["Le Communiste", №28, 1988] yayımladığımız konuya ilişkin metinler, grubumuzun içinde sürdürmeye devam ettiğimiz 1917-23 dönemi etrafındaki bu geniş tartışmanın parçalarını oluştururlar. Bu tartışmayı bölge bölge inceleyerek genel bir düzeyde sürdürüyoruz. Devrim ve karşı-devrim yaygınlıklarıyla olduğu kadar içerikleriyle de uluslararası oldular, ama biçim ve olaylar (sahip olduğumuz malzeme gibi), söz konusu ülkelerin bizzat yapılarına fazlasıyla işlemişlerdi. Bu da bizzat hareketin sınırını (ulusal) oluşturuyordu şüphesiz.

Doğrudan uluslararası bir tahlil için uygun malzeme olmadığı, proletaryayı doğurmuş olan örgütler ülke ülke yapılanmış oldukları vs. için, ister istemez dar ve sınırlı olan tek tek ülkeleri inceleme anlayışının katı çizgileri içinde kalmak zorunda olduğumuzu gördük.

Grup içindeki tartışma, şu anda Rusya konusunda çok ilerlemiş durumda ve bir süredir Almanya üzerine olan bir derinleştirme çalışmasını da başlatmış bulunuyoruz (bu ülke için de birkaç metin yayımlamaya hazırlanıyoruz). Bunlara koşturarak, uluslararası devrimin aynı şekilde yüksek düzeylere ulaştığı dünyanın başka bölgeleri üzerine de bir dizi tartışma plânlıyoruz.

Rusya'ya ilişkin olarak, tanıdığımız bütün gruplar tarafından en kötü şekilde açıklanmış olduğunu düşündüğümüz bir konu üzerinde yoğunlaştık : KARSISI-DEVİRİM VE KAPITALİZMİN GELİSMESİ.

Burada yer alan metinler Rusya hakkındaki bütünlüklü bir çalışma içinde düşünülmesi ve bu konudaki Fransızca eski yayınlarımızla kıyaslanarak okunmalı, ilişkilendirilmelidirler. Söz konusu yayınlar özellikle şunlar : "Brest-Litovsk Barışı Sermayenin Barışıdır", Le Communiste, №22 ve 23 ; aynı zamanda "Kronştad : Rusya'daki Kapitalist Devletle Bir Kopuş Denemesi", Le Communiste, №24 ; daha ikinci bir plânda da – Ekim Ayaklanması'nın yalnızca Bolşevikler tarafından hazırlandığı efsanesine katılıyor olması nedeniyle (başka şeyler arasında) ciddi çekince ve eleştirileri dile getirmiş olduğumuz – "Ekim 1917'nin Birkaç Dersi" başlığını taşıyan bir diğer yazı, Le Communiste, №10/11.

Bu eleştirilere ve başka metinler (Le Communiste №15'te yer alan "Paris Komünü" üzerine olan yazı gibi) konusunda yazdıklarımıza daha sonra geri döneceğiz. Ama şu anda okuyucudan yukarıda zikredilen – tercüme ve yayın sorunları nedeniyle ayrı ayrı yayımlanmış olduğumuz – bu metinleri bir bütünlük içinde düşünmelerini isteriz.

Daha ilerde Makno [adını önderinden alan Ukrayna'daki bir direniş] konusunda olduğu gibi, stalinizm ve stalincileştirme karşıtlığıyla, "Miyasnikov'un Manifestosu" vb. metinleri de "İşçi Sınıfı Anıları" köşemizde yayımlamayı düşünüyoruz. Böylece 1917 proleter ayaklanmasına rağmen Rusya'daki kapitalist devamlılığı (bkz. daha ilerde yer alan "Bolşevikler'in Toplumsal ve Ekonomik Politikası") olduğu gibi, aynı zamanda sosyal-demokrat ideoloji ve pratiğin burada oynamış olduğu rolü de göstermiş olacağız. Aynı şekilde bu devletin karşı-devrimci siyasetinin en önemli anlarını da inceledik (bkz. Brest-Litovsk, Kronştad üzerine olan metinlerle, Bolşevikler'in uluslararası politikası ve "Komünist Enternasyonal"ın çelişkileri üzerine olan bir inceleme ; gelecekte de Maknoviçna üzerine bir başka yazı). Ve nihayet bütün tarihi boyunca farklı komünist bölüngülerin Rusya'daki karşı-devrim karşısında gerçekleştirebilmiş oldukları kopuşları, dersleri de tanımış ve değerlendirmiş olacağız.

Yani böylece nispeten önemli miktarda bir malzeme yayımlanmış olacağız, ama okuyucudan bütün bu malzeme hakkında şimdilik daha fazlasını beklememesini isteriz. Söz konusu olan, çeşitli yoldaşlar tarafından farklı dillerde yazılmış metinlerdir. Onları daha bireşimlemeden ve bütün uyumlu bağını kurmadan önce, önem sıralarına göre yayımlıyoruz... yalnızca teknik bir sorun değildi bu, ama aynı zamanda ve de özellikle tartışmaların bugün ulaştığı olduğu durumdan çok daha fazla tamamlanmış olmaları için gerekli daha uzun bir süre sorunuydu da.

Bu Sunuş'ta programal yeniden sahiplenme kavramımız hakkında birkaç temel noktayı hatırlatmak isteriz. Bu noktalar, izleyen metinlerin okunmasında yararlı bir girişi oluşturur ve sınıfımızın yaşam ve mücadelesindeki sınıf belleğinin önemini tekrar yerine oturturlar.

Niçin Programal Yeniden Sahiplenmeden Söz Etmeli ?

Kapitalist toplumsal ilişkiler, proletaryayla burjuvazi arasında var olan aynı sınıf uzlaşmazlığını durmaksızın zorla kabul ettirir. Bu uzlaşmazlıkta, bizzat gelişimi içindeki sermaye sömürülen sınıftan devrimci bir sınıf yaratır ve böylece komünizmin koşullarını da yaratmış olur. Fakat, bu saptamalar değişmez olmalarına ve devrimin programıyla karşı-

devriminki arasında bir o kadar değişmez sınıf sınırını dayatmasına karşın, var olan toplumsal düzeni ortadan kaldıracak olan komünist hareket, doğrusal ve hep ilerleyen bir gelişme izlemez. Kapitalist toplumun bizzat toprağından fıskırıp ortaya çıkmış bu hareket, durmaksızın bu aynı toplum tarafından yok edilmeye eğilimlidir. Yani proletaryanın varlığı, hareket halindeki örtük, gizli bir çelişkidir : bütün üretim araçları tamamen elinden alınmış, dahası içinde bulunduğu yabancılaşmayla yaşamsal faaliyetinden koparılmış proletarya, yaşam mücadelesinde, yaşam araçlarını yeniden sahiplenme mücadelesinde özel mülkiyetin buradan da sınıflı toplumun bütünün canlı bir olumsuzlama gücü olarak oluşmak zorundadır ; ama her gün emek gücünü satarak nesnelere üretimini daha da ötesinde yaptığı, kapitalist toplumsal ilişkileri, özel mülkiyeti, sömürülen sınıf konumunu, proleterler arası rekabeti ve böylece kendi yıkımını üretmek, yeniden üretmektir. Öyleyse proletarya hem sermaye toplumunun canlı çelişkisi, olumsuzlaması hem de var olan toplumsal ilişkileri yeniden üretendir.

Yani proletaryanın bütün mücadelesi, çelişik ifadeler ve çelişkinin iki kutbu arasındaki çatışma ifadeleri olarak kendini gösterir :

- ✓ emek gücünü satma ihtiyacıyla işe karşı mücadelesi arasındaki çatışma ;
- ✓ emek gücü pazarında proleterler arasında olan rekabet ilişkileriyle (demokrasi hareketi), dayanışmacı işçi birlikçiliği (dünya ölçüsündeki mücadelesinin birleştirilmesi ve merkezileşmesi hareketi) arasındaki çatışma.

Bu çatışmada, bir yanda proleterler arasındaki rekabet ilişkilerini sağlamlaştırmaya, onların tamamen kapitalist üretimin ihtiyaçlarına tâbi yalıtılmış bireyler olmalarına çalışan karşı-devrimin bütün güçleri (solcu papazlardan askerî baskıya kadar) ile diğer yanda bu topluma karşı muhalefet hareketi içinde enternasyonalist perspektifleri, sınıfsal amaçları öne çıkartarak farklılaşan devrimin bütün güçleri belirlenir, saptanır.

Ama devrim ve karşı-devrim arasındaki bu çelişki, güç ilişkileri ne olursa olsun, sınıf uyumsuzluklarının sürekliliğinden dolayı işçi sınıfı hareketi tarihinde zorunlu olarak iz bırakan en derin yenilgiler her zaman görecedirler ; ve – geçmiş yenilgi derslerinin sağlamlaştırdığı – proletarya mücadelesinin gücü de burdan doğar. Karşı-devrimin hakimiyet dönemindeki programsal yeniden sahiplenme, mücadele geleneklerinin ve devamlılığın da içinde yer aldığı sınıf amaçlarıyla sınıf metodlarının uygulanmasından başka bir şey değildir ve özellikle de geçmiş mücadele dalgasının bir bilânçosunu çıkartmaya koyulan militan azınlıklar tarafından güvenceye alınabilirler ancak.

Devrim ve Karşı-Devrim

Bu temel bilgileri tekrar belirtiyoruz çünkü, ne övgüye ne yergiye düşmeksizin bir hareketin gerçeğinin doğru dürüst anlayabilmek, mücadelenin gelecekteki gelişimi için vazgeçilmez olan bilgileri çekip çıkartmanın araçlarının verilmesi için... bütün hareketin örtük bir çelişki olduğunu ; devrimin partisini her alanda güçlendirme süreci olduğunu ; zayıflıkların billurlaşması olduğunu ; ve – hareketin yenilgisini tezgâhlamak gayesiyle karşı-devrim tarafından hemen istismar edilecek, kullanılacak olan – var olan toplumsal düzenle kopuş eksikliği, yokluğu olduğunu görmek gerekir. Yani her proleter savaşım, giderek daha da şiddetli her çatışma anı, devrim ve karşı-devrimin etraflarında örgütlendiği kopuşların olması ya da olmaması bağlamında tahlil edilmelidir.

Harekete düzülen övgü, proletaryanın gücünün abartılmasıyla başlar ve hareketin niçin yenildiğini açıklamakta kaçınılmaz olarak açmaza düşer (hareketi yönetmesi gereken falan ya da filân ulu bir partinin olmayışıyla açıklanmazsa eğer). Kutuplardan birinde kimileri (Brest-Litovsk barışını ve Kronştad'daki ezme hareketini onaylayan bordigacı ve/veya troçkist kimi akımlar gibi) aynı anlamda, proleter hareketin zayıflıklarını ve karşı-devrimin dışavurumlarını bu hareketin ilerlemesi olarak yutturmaya çalışır. Hareketin zayıflıklarının, [kapitalist toplumla] kopuşun olmayışının ve [Rusya'daki ayaklanmada] yalnızca burjuva çıkarların olduğu sonucuna varmanın en kötü ünlü ifadelerinden başlayarak, 1917'den sonra Rusya'da kapitalist devletin devam ettiğinin saptanmasıyla birlikte 1917 Ekim ayaklanması hareketinin proleter niteliğini inkâra varan akımlardan ibaret bir davranış vardır diğer kutupta da.

Bu iki bakış açısı, sınıf mücadelesinin idealist anlayışında ortaklıklar. Çelişkili gerçeği ve bizzat hareketi kavrayacak güçten yoksundurlar ve proletaryanın devrimci olmadığı sonucuna varırlar zorunlu olarak. Hareket yeterince bilinç ve irade salgılamadığı için, harekete dışardan şırınga edilecek olan – bu vesileyle sınıfla parti, acil çıkarlar için mücadeleye tarihsel mücadele arasındaki eski ayırımları yeniden sokuşturarak – bilinç ve istenç yardımlarına başvurmamak zorunda görürler kendilerini hemen.

Militan, kılışsal ve gerçek bütün programsal yeniden sahiplenme yeteneğimizi eneyecek olan bu idealist sapmalara düşmekten kaçınmak için, sınıf hareketinin üstlenilmesi üzerinde ısrar ediyoruz : eleştiri yoluyla sınıfımızın dışavurumlarını/ifadelerini karşı-devrime ait olanlardan kurtararak, bu hareketlerdeki [kapitalist toplumla olan] kopuşları, kopuş olmayanlardan her seferinde daha açıkça ayırt ederek, dayanışmacı işçi birlikçiliği eğilimlerini rekabetin neden olduğu bu eğilimlerin sönüş/yıkılışından ayırarak... kısaca her zaman daha kesin bir biçimde devrimi karşı-devrimden ayırt ederek bu hareketlerin özünü hep daha fazla aydınlığa kavuşturmaktır sınıf hareketinin bu üstlenilişi.

Sınıfımızın geçmişinden çıkardığımız bilânçoları sağlamlaştırmak, genişletmek ve böylece tutkulu, örgütlü çok sayıda köstebekler gibi Eski Dünya'yı yıkacak olan dehlizleri hep daha fazla kazmak ereğiyle... tepkilerini, çözümlerini, eleştirilerini, katkılarını vb. bize ulaştırmaları için ilişkide olduğumuz kişilere, sempatizan ve yoldaşlara bir kez daha çağrıda bulunmaksızın bu "Sunuş"u bitiremezdik doğrusu.